במקום תשמיש כשהן משמשות כדי

שלא יתעברו: סנדל. ולד שאין לו

הראויה להתעבר ולמות: מבת י"א

שנה כו'. פחות מי"א ודאי לא תתעבר

ויותר מי"ב אם תתעבר לא תמות:

משמשות. בלא מוך כדרכן והולכות:

ומדקאמר שמא סמות. ולא קאמר ותמות

דאז הוי משמע שאם תתעבר תמות ודאי:

מלינו חמותו ממאנת. כגון שילדה בהטנות

בתוך זמן האמור למעלה בשנת י"ב

שנתעברה ולא מתה וקדש מאדם את

בתה ונמלאת זאת חמותו קטנה וראויה

למאן עד י"ב שנה: קודם הומן הוה.

האמור למעלה קודם י״א: אחר הומן

הוה. אחר י"ב: שכבר ילדו. ומדתלי

טעמא בולד מכלל דקטנה היא דאי

לאו קטנה היא ליתני שכבר גדלו:

הרי הן כסימנים. הלכך אין לך

יולדת ממאנת אפי׳ היא קטנה: ואפי׳

לר"י דחמר. במסכת נדה אף משהביאה

שתי שערות ממאנת עד שירבה

השתור שיהיו שם שערות הרבה:

שירבה השחור בבנים מודה 🕏

אין

ורב

בה ואפילו צרת בתו אילונית ואלא הא

דקתני שנמצאו תני שהיו כי אתא רבין אמר

אילונית ואחת צרת מחזיר גרושתו כולן

מותרות יתני רב ביבי קמיה דרב נחמן שלש

נשים משמשות במוך קמנה מעוברת ומניקה

קטנה שמא תתעבר ושמא תמות מעוברת

שמא תעשה עוברה סנדל מניקה שמא

תגמול בנה וימות ואיזו היא קטנה מבת י"א

שנה ויום אחד עד י"ב שנה ויום אחד פחות

מכאן ויתר על כן משמשת כדרכה והולכת

דברי ר"מ וחכ"א אחת זו ואחת זו משמשת

כדרכה והולכת ומן השמים ירחמו משום

שנאמר ישומר פתאים ה' מדקאמר שמא

תתעבר ושמא תמות מכלל דאיכא קטנה

דמיעברא ולא מתה א"כ מצינו חמותו

ממאנת ותנן אי אתה יכול לומר בחמותו

ואם חמותו ואם חמיו שנמצאו אילונית או

שמיאנו אימא שמא תתעבר ותמות דאמר

רבה בר ליואי גבול יש לה קודם הזמן הזה

אינה מתעברת כל עיקר תוך הזמן הזה היא

מתה ועוברה מת לאחר זמן הזה היא חיה

ועוברה חי איני והא תני רבה בר שמואל אי

אתה יכול לומר בחמותו ואם חמותו ואם

חמיו שנמצאו אילונית או שמיאנו שכבר

ילדו אלא לעולם שמא תתעבר ושמא

תמות ואלא קשיא הך אמר רב ספרא

בנים הרי הם כסימנים ואית דאמרי

בנים עדיפי מסימנים למאי נפקא מינה

שחור היינו עד שיקיפו השערות משפה אל שפה אפשר שריבוי השחור מאחר יותר מזמן עיבור עד שעת לידה אבל למ"ד שערות שוכבות ונראה כמו שריבה השחור קשיא ונראה דאם הביאה שערות ונשרו יכולה למאן אפילו שהה כדי ריבוי שחור דאין הזמן גורם אלא ריבוי שחור

ממש בעינן שתהא נראית גדולה לכל ע"י כך וא"ת אכתי בלא בנים עדיפי מסימנים מיתוקמא מחני׳ שפיר כר"י דהא מודה רבי יהודה

כשבעל אחר גדלות דאינה יכולה למאן כדאמר בפ' בא סימן (נדה דף נב.) וואת החמותו שנבעלה בגדלות כשנתעברה דבנים הרי הם כסימנים

משעת ההריון תריך דאי לאו דבנים עדיפי מסימנים משכחת חמותו ממאנת כגון שעיברה באמבטי או שבעל בפירוש שלא לשם קידושין:

לרבי יהודה דאמר

דאפילו

יוחנן אחת צרת ממאנת ואחת צרת

של שים משמשות במוך. פי׳ הקונטרס מותר לשמש במוך של של במוך השל שלה נשים אסור משום השחתת זרע אע"ג דלה

מיפקדה אפריה ורביה וכן משמע בנדה (דף יג. ושם) דתנן בפ' כל

היד המרבה לבדוק בנשים משובחת באנשים תקלן ומפרש בגמרא

ל) כתובות לט. לקמן ק:נדה מה. נדרים לה: [תום׳

ב"ב קנו. נדה נב. חולין כו:, (ג) ל"ל אחיו [ועי" רש"ש],

קמ"ל],

תורה אור השלם

1. שׁמֵר פְּתָאיִם יְיָ דַּלּוֹתִי

הגהות הב"ח

(h) רש"י ד"ה ואיזו היא קטנה הראויה:

תהלים קטז ו

ולי יהושיע:

עין משפמ נר מצוה

מם א מיי פ"ו מהלי יצום הלכה כ כא טוש"ע אה"ע סימן קעב ס"א וסי' קעג סעיף ט: ב מיי' פ"ב מהל' אישות הלכה ט סמג עשין כ טוש"ע אה"ע סימן קנה

תום' חד מקמאי דררא ההיא שמא חמצא קאמר כלומר שמא תמצא אילונית ותלך צרתה לעלמא ביבום זה ושמא אילונית ואינה תמצא ונמצא אילוניות ואינה. פוטרת צרתה (אמר רבא הלכתא צרת אילונית מותרת) וכיוצא בזה אמר רבה בפ׳ האשה הא דאמרו רבה בפ׳ האשה שני יבמין רבנן זיקת שני יבמין מחלץ [חלצה] יבומי לא מייבמי גזרה משום שתי יבמות הבאות מבית אחד. לא תימא ה"מ היכא דאיכא צרה דאיכא למיגזר משום צרה [דהא] הכא ליכא צרה מחלץ חלצה יבומי לא מייבמה: אמר מותרת ואפי' הכיר בה ואפי׳ צרת בתו אילונית טעמא דמילתא דכיון דלא רמייה כלל ליבום אחד מן האחים הו"ל מצוה משא"כ בצרת עריות דמתני' וצרת אשת אחיו לזה שאינה ערוה אינה ראויה ראויה היא לאחיח ו אויה ו אויה היא לאחים אבל אילונית אינה ראויה לא' מן האחים וקי"ל כרבא כל אילונית שלא הכיר בה בעלה בשעת קידושין ונמצאת איילונית לאחר קדושין ומקפיד בה בעלה צריכה גט מספק . או מדרבנן ויוצאים שלא כתב מילתא דרב זביד רוב כו הא דיב יבי דאמר אין בנים בלא סימנים ולכאורה נראה דרב זביד ס"ל (אין בתוך) [דתוך] זמן כלאחר זמן וכן פרש"י ז"ל ואגן קי"ל תוך זמן כלפני זמן משום הכי אית לן לפרש דרב זביד לעולם ס״ל תוך . זמן כלפני זמן משום הכי אית לן לפרש דאמאי ובלאחר זמן וה"ק לעולם שמא תתעבר ותמות שאין קטנה יולדת והא דתני רבה בר שמואל שכבר ילדו ולא קתני שכבר הגדילו דאתא לאשמועינן אפי׳ למ״ד אין חוששין שמא ושרו משוח צער שמא נשור משום צעו לידה חיישינן ולפיכך תלה הטעם בלידה ולא תלה המעת הגדלות דמשות ווטעם בגו יווני ומשום לידה הוא דחיישינן שמא נשרו ואי לאו לידה אע״פ שהגיעה לכלל שנותיה איכא מ"ד אין חוששין שמא נשרו אבל בלידה לכ"ע חיישינן משום צער לידה וההיא דפרק אלו נערות דפריך התם ומי מעברא והא תני רב ביבי

:סעיף יב תוספות ישנים אילונית מותרת צרת אילונית מותרת ואפילו הכיר בה ואפילו לרת בתו דכיון דלאו בת ייבום היא הויא לרתה לרת ערוה שלא במקום מלוה ושריא:

חיה אפי׳ לרבה בר ליואי ואז היתה גדולה משעת ההריון ואע״פ דקי״ל בנדה דתוך הזמן כלפני הזמן ולא הויא גדולה בהביאה שערות בשנת י״ב מ״מ עיבור בנים בני קיימא חוך הומן כסימנים אחר הומן והא דקאמר רבה בר ליואי חוך הומן היא מחה ועוברה מח לא קאי אשנח י"ב דאז פעמים חיה כשהיא גדולה בשעת ההריון כדפרישית אלא ה"פ דמלתא קודם הזמן פי" קודם שנה שלפני גדלות תוך הזמן היינו תוך שנה שלפני גדלות אחר זמן היינו אחר שגדלה כדפי' ר"י בתחלת הסוגיא: דאפר' דר' יהודה דאמר בו'. משום דבעי לאוקמי מתני כר"י דלא מלינו חמותו ממאנת קאמר הכי וא"ת אמאי קאמר דעדיפי מסימנים אפי׳ לא הוו משעת עיבור אלא כסימנים לא מלינו חמותו ממאנת לר" יהודה דמשעת עיבור עד הלידה יש זמן מרובה יותר ממה שיש מהבאת שערות עד שירבה השחור ומיהו למ"ד התם דרבוי

האי נמי זכר ולמה לי נמי למימר

משום דנשים לאו בנות הרגשה נינהו משמע דאי הוו בנות הרגשה הוי אסור ומיהו מלינו לפרש דלאו בנות איסור הרגשה נינהו ור"ת אומר דלפני תשמיש ודחי אסור ליתן שם מוך דאין דרך תשמיש בכך והרי הוא כמטיל זרע על העצים ועל האבנים כשמטיל על המוך אבל אם נותנת מוך אחר תשמיש אין נראה לאסור דהאי גברא כי אורחיה משמש מידי דהוה אקטנה ואילונית דלא איתסרו בתשמיש משום דלאו בנות בנים נינהו והאשה שנותנת אח"כ מוך לא הוזהרה אהשחתת זרע כיון דלא מיפקדה אפריה ורביה ומשמשות במוך דקתני הכא היינו לריכות לשמש במוך: שמא תעשה עוברה סנדל. פירש בקונטרס דכשהיא מתעברת וחוזרת ומתעברת דוחק האחד את חבירו ופוחת לורתו והא דאמר בהמפלת (נדה דף מ.) דאין אשה מתעברת וחוזרת ומתעברת ל"ל דהיינו דוקא בן קיימא ור"ת מפרש דסנדל הוא כשהאשה מתעברת תאומים אם משמשת בלא מוך נכנס השכבת זרע בין שני הולדות ודוחק אותם ועושה את האחד סנדל וכן משמע בהמפלת (שם דף כה:) דבעיבור אחד הוי דקאמרינן ולמה הוזכר סנדל והלא אין סנדל שאין עמו ולד ומשני אי דאתיליד נקבה בהדיה ה"נ הב"ע דאתיליד זכר בהדיה מהו דתימא הואיל ואמר רבי ינחק אשה מזרעת תחלה יולדת זכר ומדהאי זכר האי נמי זכר הוא קמ"ל אימור שניהם הזריעו בבת אחת ואם סנדל בשני עיבורים למה ה"ל למימר מדהאי זכר

שניהם הזריעו בכת אחתיי: שבא תתעבר ותבות. ולא בעי לשנויי דנקט שמא תמות משום דאינה ודאי מתה אלא כשילדה בקטנות אבל ילדה בגדלות אע"פ שנחעברה בקטנות פעמים חיה ולא משכחת חמותו ממאנת דאי ילדה בקטנות ודאי מתה ואי ילדה בגדלות שוב אינה יכולה למאן משום דברייתא דרב ביבי לא מיפלגא מידי בעיבור שנת י"ב בין ילדה בגדלות בין ילדה בקטנות ועוד לא מסתברא ליה שתגרום הלידה בקטנות מיתה אלא העיבור ועוד דמתרן האמת כרבה בר ליואי דכל תוך הזמן היא מתה ועוברה מת: אחר הזמן הזה היא חיה ועוברה חי. ואומר ר"י דאין לפרש אחר הומן אחר שנם י"ב ויום א' אפילו בלא הבאת ב' שערות דא"כ מצינו חמותו ממאנת דעד רוב שנותיה יכולה למאן אם לא הביאה ב' שערות למ"ד אין חוששין שמא נשרו ואפילו למאי דפסקי' התם בפ' יולא דופן (נדה דף מו.) דחוששין היכא דבעל אחר זמן דהויא ליה ספיקא דאורייתא משכחת חמותו ממאנת כגון שפירש כשבעל אחר זמן שאין בועל לשם קידושין דהשתא לא הויא ספיקא דאורייתא אלא כשהביאה ב׳ שערות איירי ולא חש לפרש משום דאורחא דמילתא הוא דאיכא שערות אחר זמן וכן נמנא בירושלמי דתלי טעמא דרבה בר ליואי בשערות ולא בשנים: שבבר ילדו. ומדקאמר שכבר ילדו משמע דבלא הביאה ב׳ שערות דאי איכא שערות כי לא ילדה נמי נפקא מחורת קטנות ואילונית ע"י שערות וא"כ איכא קטנה דמיעברא ולא מתה וא"ת מאי ס"ד דמקשה תקשה ברייתא דרבה בר שמואל גופיה דכיון דבלא הביאה ב' שערות איירי כי ילדה מאי הוי מ"מ תמאן ואר"י דסבר המקשה דאע"ג דבקטנה איירי לית בה מיאון מדרבנן לפי שנראית גדולה וסבורים העולם שהביאה ב' שערות ולא פריך אלא לרבה בר ליואי דוקא דאמר דליכא קטנה דמיעברא ולא מתה אבל לברייתא דרב ביבי לא קשיא מידי דאע"ג דקתני שמא תמות דמשמע דאיכא הטנה דמיעברא ולא מחה מ"מ לא מצינו חמותו ממאנת שהלידה מונעתה מלמאן אע"פ שהיא קטנה כדפרישית אבל אין לפרש דלמקשה ניחא ליה ברייתא גופא דמסיק אדעתיה שפיר דלידה הרי הוא כסימנים ולכך אינה יכולה למאן ולא פריך אלא לרבה בר ליואי ומשני דבנים הרי הן כסימנים משעת העיבור כמו שאפרש דא"כ הל"ל בהדיא עיבור בנים הרי הם כסימנים כיון דמעיקרא נמי אסיק אדעתיה דלידה הרי היא כסימנים: קרי הם בסימנים. פי' משעת העיבור ושפיר תני רב ביבי שמא תמות דבשנת י"ב פעמים

הלכסה לרם חילונים מוסרם. ואע"ג דהכיר בה אחיו וקיימא והויא אשתו לא מיתסרא לרתה משום לרת הבת דכי אסר רחמנא לרת ערוה במקום מצוה הוא דאסרה והא כיון דאילונית היא דבלאו ערוה נמי לא חזיא לייבום הוי לרתה לרת ערוה שלא במקום מלוה וכך מפורש בהלכות גדולות: לרת ממאנת. ביבס: מחזיר גרושחו. משנישחת: אהלכתא צרת אילונית מותרת ואפי' הכיר משמשות במוך. מותרות לתת מוך

לורת פנים וקיימא לן במסכת נדה (דף כה:) אין סנדל שאין עמו ולד משל לחדם שסטר חת חבירו והחזיר לורתו לאחוריו דכשהיא מעוברת וחוזרת ומתעברת דוחק האחד את חבירו ופוחת לורתו: שמא תגמול את בנה. אם תתעבר תהא לריכה לגמול את בנה מלהניק. כמו ויגמל (בראשים כא) לשון הבדלה: ואיזו היא (א).

מוסף רש"י משמשות מותרות לשמש, ליתן מוך באותו מקום שלא יתעברו (לקמו ק:) ואינו כמשחיתות ולט ורחורות למן אני ות (כוובחו כם) טו. מקנתן הוה לשמש במוך שלא ימעברו (נדה מה.). שמא תעשה עוברה א תעשה עוב... יל. עובר שני דוחק חת ישוי ופוחת לורתו הראשון ופוחת קי) שאם ממטבר עובר שני, פוחת השני את צורת הראשון ודומה לסנדל שהות דג שנים (בתובות לט.) או: כשמתענרת פעמים שאחד דומה את חבירו ופוחת את לותן לתו מפילו ופומת מת לורתו כדאמרינן אין סנדל שאין עמו ולד (נדה מה.). שמא תגמול את בנה. תפריש את בנה מלהניק מחמת עיבורה (שם) מפני שהחלב נעכר ליונק ותלטרך להעתיקו מ**שלים וימות** ורחורוח שמתעברת ומתה (לקמן בות מכאן. מכת מכת מכת מכת מכת משמשת כדרכה לפי שלא ממעבר וכתובות לט.) או: אינה לריכה לשמש במוך דודחי להל מתעבר (נדה מה.). ויתר על כן. על כת י"ב שנה משמשת כדרכה שאם תתעבר לא חמות (בתובות עד שירבה השחור. שיוקף אותו מקום נשער ונמסכת נדה

תום' חד מקמאי (המשך) ה״ל כסימנים אישתכח דבשעת לידה הרי היא בוגרת שהרי אין בין נערות לבגרות אלא ששה חדשים וא״כ מאי קא מבעיא ליה יש בוגרת בקבר והרי קודם שמתה היתה מילתא דרב זביד לדעת הרר אלפסי אלא כדפרישי וכן נראה שפירש הראב״ד ז״ל ואיכא לעיוני דרב זביד גופיה אם בדקוה וביז גופיה אם בוקוה קודם לידה ולא הביאה ולאחר לידה ולא הביאה אי אמרינן דבההיא פורתא דבשעת לידה הביאה סימנין ונשרו ומיהו אליבא ס מבן ונסודם ווו אל בא דהללו דחוששין שמא נשרו אפי׳ בלא בנים כ״ש בבנים. לו) ולמ״ד אין חוששין בעלמא הכא משום צער לידה חוששין

(וב:) מפרש לא שירצה ממש אלא שיהו שתי

שערות ארוכות שוכבות

ונראה כמו שירבה השחור

שמא בההיא פורתא הביאה סימנים ונשרו דאלת״ה למ״ד אין חוששין שמא נשרו מצינו. ושמא אם בדיקנא קודם לידה ולאחר לידה ולא הביאה. זאי אמרינן אין בנים בלא סימן לגבי חליצה דלמא לגבי מיאון אמרינן לחומרא שאינה ממאנת אבל לקולא שלא תחלוץ לא. ומסתברא מדקאמר חיישינן אלמא לחומרא קאמר שלא תמאן ולא לקולא שתחלוץ כדאמרינן בפי יוצא דופן מכלל דלמ״ד חיישינן חלצ׳ והא חיישינן בעלמא קא׳: כי אתא רבין אר״י א׳ צרת ממאנת וא׳ צרת אילונית וא׳ צרת

מעברא והכא אסיק׳ שמא תתעבר ושמא תמות וקשיין אהדדי ולמאי דפריש׳ איכא למימר (דהתם איכא למימר) דהתם אליבא דרב זביד קא פריך דס"ל שמא תתעבר ותמות דקטנה לא מעברא ואיכא לפרושי נמי ההיא דפ' (אלון נערות דאליבא דרב זביד קא פריך דס"ל שמא תתעבר ותמות דקטנה לא מעברא. א"נ נערות דאליבא דרבנן קא פריך דאמר אחת זו ואחת זו משמשת כדרכה והולכת וס"ל לרבנן דקטנה לא מעברא. א"נ אליבא דרב ספרא והכי קאמר בנים הרי הן כסימנים בשעת עבורה קאמר להכי פריך ליה התם כיון דבשעת עבורה